

PRESENTACIÓ

La IV Jornada Litcat de grups de recerca de Literatura Catalana Contemporània va tenir lloc el 17 de maig de 2018 al Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili. En aquesta edició la jornada fou organitzada pel Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana (GRILC), el Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili i la Càtedra Josep Anton Baixeras de Patrimoni Literari Català adscrita a aquest departament; comptà també amb el suport del Deganat de la Facultat de Lletres de la mateixa universitat.

L'objectiu de la jornada en aquesta edició era mostrar la riquesa i la varietat patrimonial de la literatura catalana i, també, de les accions de recerca interdisciplinàries que tan bons fruits donen, inclòs el vessant de les aplicacions didàctiques. Un altre objectiu, que ja podem considerar assolit, consistí a aconseguir aportacions de les universitats de tots els Països Catalans, des de Perpinyà fins a Alacant i les Illes Balears. Aquesta variada participació facilità l'assistència de membres nous, en alguns casos els més joves d'alguns grups. En aquest sentit, la coincidència en la trobada d'investigadors experimentats amb alguns dels que s'inicien en la recerca va aportar riquesa i contrast d'idees tant en els debats sorgits com en les ponències presentades.

Els representants dels grups de recerca assistents aportaren investigacions enfocades des d'angles molt distints, sempre amb valor de testimoni de la vivesa actual del patrimoni creatiu i les identitats en la literatura catalana. Com es pot comprovar, un bon grup dels textos que aquí es presenten estudien qüestions relatives a la formació i l'evolució de la creació literària catalana entre el final del segle XIX i la primera meitat de segle XX. Anna Llovera, estudiosa de la literatura del Vuit-cents, inicia cronològicament aquesta revisió amb un estudi molt documentat sobre la identitat misonicista en la narrativa cata-

lana del pairalisme (1867-1893) que destaca per la riquesa argumentativa sostinguda en un ampli ventall de casos. Carme Gregori ofereix un estudi inicial, en la seva línia de tractament en profunditat de temes encara inabordats, del mite dels orígens en la literatura dels anys vint i trenta, i ho fa tot partint d'una àmplia nòmina de referents teòrics i d'una lectura molt valuosa de les obres catalanes del període que alludeixen en el títol als personatges d'Adam, Eva o el mite del Paradís Perdut. Oriol Teixell descobreix en la seva recerca la relació epistolar entre Joan Puig i Ferrer i Josep Carner, reveladora d'aspectes desconeguts de la represa d'Edicions Proa a la Catalunya del Nord, de la gestació d'*El Ben Cofat i l'Altre* de Carner i de les polèmiques al voltant dels Jocs Florals de París de 1948. Lucía Azpeitia-Ortiz aborda detalladament la metodologia emprada en l'estudi de la correspondència entre Agustí Bartra i Antoni Ribera (1947-1970) de la qual forneix uns primers resultats de gran interès. Estel Aguilar ha treballat de manera minuciosa la poesia de Simona Gay i Josep Sebastià Pons —poetes centrals en el patrimoni líric nord-català— tot cercant la seva adscripció en la tradició postsimbolista.

Més enllà d'aquests estudis diacrònics apareixen recerques arrelades en temes hibridats amb d'altres disciplines que en desenvolupar-se es concreten també en sintonia amb aquest plantejament cronològic: és el cas de la investigació —molt documentada teòricament i en les mostres literàries— de Mercè Picornell, centrada en la tradició romàntica i arqueològica de les ruïnes i la seva pervivència transversal en la poesia catalana contemporània. Fonamentats en obres artístiques on la literatura es vehicula mitjançant altres arts, i que aporten un cabal de gran interès per a la literatura catalana, apareixen els treballs interdisciplinaris d'Ivan Gisbert i Toni Maestre, connectats amb el cinema. En el cas de Gisbert, a través de la recerca en la revista *Canigó* de la producció cinematogràfica de la post-Transició catalana i, en el cas de Maestre, mitjançant un estudi transversal —que engloba sociologia, literatura i cinema— de l'ús de la paròdia en la comèdia romàntica *V.O.S.* de Cesc Gay (2009).

En una altra línia d'interdisciplinarietat aplicada a la música es desenvolupen les investigacions de Caterina Riba i Julieta Torrents. En el primer cas, Riba forneix una primera presentació profunda i

completa —en el context literari coetani i en una àmplia perspectiva crítica des de l'actualitat— de la poeta Anna Dodas (malauradament desapareguda en plena joventut) a partir d'una lectura pregona dels seus textos creatius i crítics i de l'atenció específica a la seva mirada «holística» i a la seva íntima relació amb la música. Torrents, per la seva part, ofereix una experiència molt viva en relació a l'alumnat adolescent que cerca d'arribar a conclusions concretes sobre alguns aspectes identitaris a través de la poesia musicada per tal d'optimitzar el coneixement de la literatura catalana des dels inicis de la formació intel·lectual adulta.

Directament entroncades amb l'inventari patrimonial de la literatura catalana apareixen les recerques de Llorenç Soldevila i de Simona Škrabec i Manel Vila-Vidal. Soldevila investiga sobre Andorra i la literatura, un tema que aborda des de diverses vies —creativa, editorial, sociològica, crítica— en la línia innovadora i iniciàtica que caracteritza el seu estudi de la literatura catalana arrelada a les molt diverses geografies del territori. Interessa notablement la investigació, fonamentada i contrastada amb rigor, de Simona Škrabec i Manel Vila-Vidal en una molt nova línia de reflexió i observació científica del camp literari —el patrimoni— pel que fa a la traducció i a la divulgació de la literatura catalana al món des del segle XVI.

La suma de tots aquests estudis, molts dels quals anuncien una continuïtat de gran interès, denota la situació òptima de la recerca per part d'investigadors entusiastes i esforçats de diverses generacions. Només ens queda desitjar que les institucions vetllin pel feliç desenvolupament d'aquesta activitat científica, poc reconeguda en l'àmbit de les Humanitats, que dona sentit a l'ensenyament universitari i és a l'ensem del tot necessària en la forja i el manteniment d'una societat madura i moderna, que es vol viva i eficaç avui.

MONTSERRAT CORRETER
ORIOI TEIXELL